

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษา
สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสินธะวา คามดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-345-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014559

117408984

THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT
OF GRADUATE STUDIES IN HUMANITIES, CHULALONGKORN UNIVERSITY

Mr. Sintawa Kamdit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-345-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาศาขามนุษยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

นายสินธวะา คามดิษฐ์

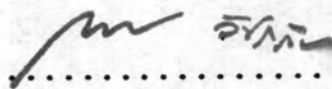
ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

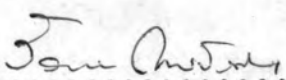
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

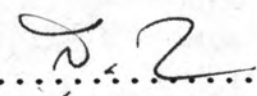
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.... **คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย**
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... **ประธานกรรมการ**
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

.... **อาจารย์ที่ปรึกษา**
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

.... **กรรมการ**
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวีไลกุล)

สันธะวา ความคิษฐ์ : การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาศาขามนุษยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT
OF GRADUATE STUDIES IN HUMANITIES, CHULALONGKORN UNIVERSITY)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วัลลภา เทพหัสติน ๓ อยุธยา, 234 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และนำเสนอแนว
ทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาศาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีพ.ศ.2530-2539
ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงปีการศึกษา 2525-2529 บัณฑิตศึกษาศาขามนุษยศาสตร์
เปิดสอน 13 สาขาวิชา จำนวนนิสิตใหม่โดยเฉลี่ยปีละ 147 คน ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยระดับ
ปริญญาตรีระหว่าง 2.50-3.24 และมีอายุน้อยกว่า 25 ปี ส่วนอาจารย์มีจำนวน 135 คน
คุณภาพปริญญาโทมากที่สุด คือ ร้อยละ 57.04 และส่วนมากเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ คือ ร้อยละ
43.70 สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.25-3.49 และผลสอบ
วิทยานิพนธ์อยู่ระดับ ดี ส่วนค่าใช้จ่ายรายนิสิตเฉลี่ยปีละ 56,908.40 บาท ในด้านปัญหาและ
อุปสรรคพบว่า โครงสร้างการบริหารบัณฑิตศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนา อาจารย์มีภาระงานอื่นมาก
ทำให้มีผลกระทบต่องานสอนและวิจัย นิสิตขาดความมุ่งมั่นและใฝ่รู้ในการศึกษา และคุณภาพค่อนข้างต่ำ
ผู้สำเร็จการศึกษาไม่พัฒนาตนเองเท่าที่ควร การเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่าวิธี
การแสวงหาความรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่เอื้ออำนวยให้มีบรรยากาศทางวิชาการ
แนวทางการพัฒนาในอนาคต (ช่วงปี พ.ศ. 2530-2539) ควรแก้ไขพระราชบัญญัติ
และปรับโครงสร้างการบริหาร เพื่อให้อธิการบดีและคณะมีบทบาทในบัณฑิตศึกษามากยิ่งขึ้น ส่วน
บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่วางแผนและประสานงานเพื่อพัฒนาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยควรกำหนด
นโยบายการพัฒนาสาขามนุษยศาสตร์อย่างชัดเจน ยอมลดจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี และเพิ่ม
จำนวนระดับบัณฑิตศึกษา พร้อมกับพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้
มีบรรยากาศทางวิชาการ และสนองนโยบายมหาวิทยาลัยวิจัย โดยเฉพาะการเรียนการสอนควร
มุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็น หรือ เน้นที่การศึกษาวิจัย เป็นสำคัญ

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Soan Kan Sridy

SINTAWA KAMDIT : THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
GRADUATE STUDIES IN HUMANITIES, CHULALONGKORN UNIVERSITY.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WALLAPA S. DEVAHASTIN, Ed.D., 234 PP.

The purpose of this research were to study the present status, problems and obstacles as well as to propose guidelines of the development of graduate studies in Humanities, Chulalongkorn University during the years B.E. 2530-2539.

The results of the study revealed that during the academic years B.E. 2525-2529 graduate studies in Humanities offered 13 fields of study. The average enrollments were about 147 students per year. Most of these students had the undergraduate average grade between 2.50 to 3.24. Their ages were below 25 years old. There were 135 lecturers in this area, most of them (57.04 percent) had master's degrees. The majority of these lecturers were assistant professors (43.70 percent). Most of the graduate students with the grade point average between 3.25 to 3.49 and their thesis examination resulted at the good level. Expenses per student were about 56,908.40 baht per year. Concerning the problems and obstacles of graduate studies in humanities, it was found that administration structures did not contribute to the development of graduate studies. Lecturers spent too much time on other work, hence the effects were on teaching and research. With lack of academic attention, the student quality was rather unsatisfied.

In addition, it was found that the graduates failed to develop themselves as they should. The process of teaching and learning put too much emphasis on subject contents than provided process for knowledge seeking. Worse than that, the educational facilities did not contribute to sophisticated academic atmosphere.

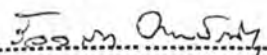
The proposed guidelines for future development (during the years B.E. 2530-2539), therefore, should be the amendment of the University Act and the adjustment of the administration structures so that the University rector and the Deans could have more active roles in graduate school. At the same time the function of the graduate school would concentrate in planning and coordinating for the development of graduate studies. The university should set the clear policies for the development of humanities field, cut down the number of undergraduates as well as increase the number of students at the graduate level. The potential of lecturers should also be developed together with educational facilities, enhance good academic atmosphere and correspond to the policies of the research university. The teaching and learning process should emphasize and teaching process of knowledge searching rather than content. Especially research should be mainly emphasized.

ภาควิชา ..... อคมศึกษา

สาขาวิชา ..... อคมศึกษา

ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง "การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษา สาขา มนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนานโยบาย การพัฒนาวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจาก กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชิตีรัตน์ วิศาลเวทย์ ผู้อำนวยการกอง และบุคลากรประจำกองแผนงานทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา และคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ร่วมโครงการนี้ อาจารย์ประกาศวี พรหมประกาย คุณศิรินาถ ทัพแสง คุณสมบุญ บุญดีกุล คุณอดุลย์ศักดิ์ เจริญชัย คุณนันทวรรณ เจริญจิตต์ และคุณสมหมาย สุระชัย ที่ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับเอกสารและข้อมูลในการวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิสาขา มนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ และ บัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนหนึ่งด้วย

บุคคลสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานได้ด้วยดี ตลอดมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย คือ อาจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อาจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิต อาจารย์ปัญญา ปุຍเป็ย และอาจารย์นิตยา ศรีปัดถา อดีตอธิการวิทยาลัย คณาจารย์

นอกจากนี้บุคคลสำคัญที่ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียน คือ คุณพ่อ ซึ่งท่านได้ล่วงลับ ไปแล้ว และคุณแม่ ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ และญาติมิตร ทุกคนที่ช่วยให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความเป็นมา ความหมายและจุดมุ่งหมาย	
ของมนุษยศาสตร์	8
ความหมายและลักษณะทั่วไปของบัณฑิตศึกษา	13
บัณฑิตศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ...	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
เทคนิคเดลฟาย	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บและรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร	61
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	74
5 บทสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผลการวิจัย	114
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	146
ประวัติผู้วิจัย	234

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คุณวุฒิของอาจารย์จำแนกตามคณะ	62
2	ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์จำแนกตามคณะ	63
3	ระดับการศึกษาของนิสิตปีการศึกษา 2529 จำแนกตามคณะ ...	64
4	สัดส่วนของนิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษากับระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2525 - 2529 จำแนกตามคณะ	65
5	คะแนนเฉลี่ยระดับปริญญาตรี ของนิสิต ปีการศึกษา 2525-2529 จำแนกตามคณะ.....	66
6	ลักษณะการลาศึกษาของนิสิตปีการศึกษา 2525 - 2529 จำแนกตามคณะ	67
7	อาชีพของนิสิตปีการศึกษา 2525 - 2529 จำแนกตามคณะ	68
8	อายุของนิสิตปีการศึกษา 2525 - 2529 จำแนกตามคณะ	69
9	คะแนนเฉลี่ย ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2525 - 2529 จำแนกตามคณะ	70
10	ผลการสอบวิทยานิพนธ์ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2525-2529 จำแนกตามคณะ	71
11	ค่าใช้จ่ายรายนิสิต จำแนกตามงบดำเนินการ 3 หมวด ปีการศึกษา 2525 - 2529	72
12	จำนวนทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ของนิสิตปีการศึกษา 2525-2529 จำแนกตามคณะ	73
13	สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารและงบประมาณเรียงจาก ค่ามัชฌิมฐาน สูงสุด	75
14	สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านอาจารย์ เรียงจากค่ามัชฌิมฐานสูงสุด..	76
15	สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านนิสิต เรียงจากค่ามัชฌิมฐานสูงสุด	77
16	สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สำเร็จการศึกษา เรียงจากค่ามัชฌิมฐาน สูงสุด	79
17	สภาพปัญหาและอุปสรรค ด้านการเรียนการสอน เรียงจากค่ามัชฌิมฐาน สูงสุด	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	สภาพปัญหาและอุปสรรค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	81
19	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านการบริหารและงบประมาณ เรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	83
20	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านอาจารย์เรียงจากค่านิยมฐาน สูงสุด	84
21	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนา ที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านนิสิตเรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	86
22	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านผู้สำเร็จการศึกษาเรียงจาก ค่านิยมฐานสูงสุด	88
23	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านการเรียนการสอน เรียงจาก ค่านิยมฐานสูงสุด	90
24	คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาที่พึงประสงค์ ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆเรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	92
25	เป้าประสงค์ด้านการบริหาร เรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด.....	95
26	เป้าประสงค์ด้านการสอน เรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	96
27	เป้าประสงค์ด้านการวิจัย เรียงจากค่านิยมฐานสูงสุด	98
28	เป้าประสงค์ด้านการบริการสังคม เรียงจากค่านิยมฐาน	99
29	ความถี่ของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1)	195

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	ความถี่ของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ คุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ.2530-2539 (ส่วนที่ 2 ตอนที่ 2)	199
31	ความถี่ของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ บัณฑิตศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ.2530-2539 (ส่วนที่ 2 ตอนที่ 3)	203
32	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 รอบที่ 2	205
33	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 รอบที่ 2	208
34	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงในแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 3 รอบที่ 2	212
35	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 รอบที่ 3	214
36	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 2 รอบที่ 3	217
37	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงแต่ละข้อในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 3 ระยะเวลาที่ 3	220